

Список використаних джерел:

1. Bodnárová M. Reformácia vo východoslovenských kráľovských mestách v 16. storočí. Reformácia na východnom Slovensku v 16. až 18. storočí / F. Uličný. Prešov: Acta Collegii Evangelici Prešovensis II, 1998. S. 19-38.
2. Dienes D. A történelmi Tiszáninnen Református Egyházkerület a 16. században I., Historia Ecclesiastica 2: (1). 2011. S. 3-68.
3. Kónyová A. Kalvínska reformácia a reformovaná cirkev na východnom Slovensku v 16. – 18. storočí / ed. Kónyová Annamária, Kónya Peter. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2010. 224 s.
4. Zoványi J. Magyar protestáns egyháztörténeti adattár. XII. Budapest, 1928. 248 s.

Дутканич В.С.

студентка,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПОНЯТТЯ «ФЕМІНІЗМУ» І ЙОГО РОЗВИТОК ВПРОДОВЖ СТОЛІТЬ

Витоки фемінізму можна шукати у XVI столітті. Стосовно етимології терміну «фемінізм» виокремлюють декілька основних версій. До прикладу, прихильники першої (Ж. Фресс, К. Оффен, К. Форе) пов'язують запровадження терміну «фемінізм» з іменем французького літератора Александра Дюма-сина, який запозичив цю лексему з медичного вокабуляру. Адепти ж другої версії (Дж. Рендалл, Дж. Ебрей, Т. Мід, М. Візер) приписують авторство цього слова соціалісту-утопісту Ш. Фур'є, який наполягав на тому, що «розширення прав жінок є головним мірилом суспільного процесу».

Ключовою позицією доктрини фемінізму виступала ідея рівноправ'я протилежних статей у всіх сферах людської життєдіяльності. У процесі подальшого розвитку західноєвропейської цивілізації поняття «фемінізм» значно розширилось, і на сьогодні, за підрахунками Л. Таттл, існує понад 300 тлумачень цього терміну.

Так як поняття фемінізму набуває дедалі нових тлумачень, а досить актуальний на даний час феміністичний дискурс розширює межі своєї проблематики, то цілком логічно, що остаточна самоідентифікація фемінізму досі не визначена. Деякі дослідники вважають правомірним вживати слово «фемінізм» у множині, виокремлюючи, наприклад, «західні білі фемінізми», «фемінізми третього світу», «постсоціалістичні фемінізми Східної Європи» [1, с. 10].

Дослідниця Г.М. Храброва є автором ідеї розмежування трьох базових значень цього поняття: фемінізм як умонастрій, фемінізм як ідеологічний рух та фемінізм як аналітичний підхід. Вона стверджує, що феміністичний умонастрій зароджується на світанку цивілізації. Так, деякі дослідники, за спостереженням Г.А. Брандт, вважають, що «фемінізм як прагнення жінки визволитись від опіки чоловіка та змусити його зважати на її особисті якості існував завжди, і

знаходить його прояви ще в давніх амазонських міфах та дохристиянських артефактах, які вказують на домінування матріархату» [2, с. 11].

Фемінізм як ідеологічний рух почав зароджуватися в країнах Західної Європи вже у період середніх віків (XIII-XIV ст.), що зумовлено активізацією діяльності жінок у тих сферах життя, які традиційно вважалися чоловічими. До прикладу – французька Маргарита Порет являється автором трактату «Свічадо простих душ»; англійка Юліана Нориджська – авторка однієї з перших англійських богословських книг – «Одкровення Божественної Любові», а її сучасниця і співвітчизниця Марджері Кемп написала першу англійську автобіографію.

Деякі жінки періоду середньовіччя прославилися на суто чоловічому поприщі: Жанна Д'Арк та Іполита Фіораменті були відомими воєначальниками, а такі відомі історичні постаті як Емма Баварська, Матильда Булонська, Бланка Кастильська безпосередньо брали участь у війнах і вигравали битви. Могутніми державними правительками стали Жанна Арагонська, Катерина Медичі, Єлизавета Англійська і, звісно що, Ізабелла Католицька.

У добу Відродження жінки починають відігравати в суспільстві все вагомішу роль. Про це свідчить поетична спадщина Христини Пізанської, Вероніки Гамбари, Стампарі Гаспарі, літературна і громадська діяльність Ізотти Ногароли [3].

Вже з середини XVII ст. жіночий рух починає набувати нових особливостей. Найкращим прикладом цього є англійки, які у цей період активно розпочинають писати петиції, вимагаючи дотримання власних прав та свобод. Вони одні з перших висловились щодо можливого майбутнього реформування патріархальної сім'ї [4].

Наприкінці XVIII ст. побачили світ трактати, які назавжди змінили хід історії для жінок. Саме вони згодом стали основою феміністичної доктрини рівноправ'я – легендарна «Декларація прав жінки й громадянки» О. де Гуж, «Виправдання прав жінок» М. Уоллстоункрафт та ін.

Фемінізм як ідеологічний рух, починаючи з XIX століття до середини 1970-х років, проходить два етапи розвитку – перший пов'язаний з діяльністю *суффражисток*, головним завданням яких було, насамперед, отримання жінками виборчих прав, а другий – з діяльністю *феміністок*, які бажали отримати рівні можливості у всіх сферах діяльності.

На відміну від поборниць жіночого рівноправ'я кінця XIX – початку XX ст. нове покоління феміністок наголошувало не стільки на правовій рівності статей, скільки на суспільній, вимагаючи рівних з чоловіками можливостей для реалізації своїх прав.

Основними теоретичними маніфестами фемінізму «другої хвилі» є праці С. де Бовуар «Друга стаття» (1949), Б. Фрідан «Загадка жіночності» (1963), Ш. Файєрстоун «Діалектика статі» (1970) та ін. Вони базуються на критиці культури патріархату, а своїм змістом сприяють продовження теоретичного дискурсу, що призводить до палкого обговорення заборонених раніше тем (розлучення, гвалтування, аборти, засоби контрацепції та репродукції).

Назва роботи однієї з найактивніших учасниць феміністичного руху того часу, К. Геніш «Особисте – є політичне» вважається класичним *гаслом* другої хвилі фемінізму. Її стаття, яка була вперше опублікована 1970 році і коментарій, написаний авторкою до публікації, є надзвичайно цікавим з огляду аналізу ходу думок пересічної громадянки штатів у той період.

Список використаних джерел:

1. Айзенштейн З. Экспортный феминизм Севера и Запада / З. Айзенштейн // Гендерные исследования. – 1998. – № 1. – С. 9-34.
2. Брандт Г.А. Философская антропология феминизма. Природа женщины / Г.А. Брандт. – СПб.: Алетейя, 2006. – 160 с.
3. Храброва Г.М. Особливості діалогу феміністичних досліджень і літературознавчого дискурсу / Г.М. Храброва // Серія: Гуманітарні науки. – 2013. – № 2-3 (33-34).
4. Лабутина Т.Л. Английская революция и феминизм / Т.Л. Лабутина // Переходные эпохи в социальном измерении: История и современность / [отв. ред. В.Л. Мальков]. – М.: Наука, 2003. – С. 153-172.

Ринда В.В.

студент,

*Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука*

КООПЕРАТИВНИЙ РУХ НА ВОЛИНІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 20-Х РОКІВ ХХ СТ.

Відновлення кооперацій на Волині почалося на початку 20-х років ХХ ст. Однак неоднорідні кооперативні законотворчі рішення набагато ускладнювали відповідне функціонування усіх разом взятих кооперативів. Колишні кооперативні положення країн, які знаходились під пануванням новоствореної польської держави, багато в чому різнилися між собою, таким чином вони мали потребу в негайному вирішенні всіх суперечок та недотач. Передусім це відносилось земель, які знаходились під порядкуванням Росії та Австрії. В кооперативних закладах впроваджувалися демократичні керівники та контролюючі органи, загальним зібранням давалося право призначати, а також звільняти з керівних посад членів правління та наглядової ради кооперативу. Серед керівництва та наглядової ради не дозволялися зв'язки підлеглості, тим самим запобігалось управління товариством мафією. Законом формувався державна Кооперативна рада, яка з'єднувала уряд та кооперативи. Однак, значущим стало правильне і чітке формулювання кооперативу. Окреслюючи його поняття, закон не допускав створення фальшивих товариств.

У перші повоєнні роки виникало багато кооперативних товариств, які не мали ніякого відношення на кооперації. До прикладу, в 1921 р. в Острозькому окрузі було 26 кооперативів [1, арк. 83], а в 1923 р. всього 6 [2, арк. 2]. Кооперативи досить часто змінювалися таким чином, що контролюючі об'єднання не встигали